

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	---	----------------------	--------------	-------------	-------------	-----------------

KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BİLİNCİ KAZANDIRILMASINDA KARİKATÜRÜN ÖĞRENCİ RESİMLERİNE ETKİSİ

Murat SARI

Bartın Üniversitesi
Bartın Meslek Yüksek Okulu
muratsari@bartin.edu.tr
0000-0002-7391-2241

Meliha YILMAZ

Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
mel.yilmaz0637@gmail.com
0000-0002-7732-2660

THE EFFECT OF CARTOONS ON STUDENT DRAWINGS IN RAISING AWARENESS OF CULTURAL HERITAGE PRESERVATION

ÇALIŞMA TÜRÜ: ARAŞTIRMA MAKALESİ

Özet: Bu araştırmanın amacı, kültür varlıklarını koruma bilincinin kazandırılmasında karikatür kullanımının öğrenci resimlerine katkısı olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırmada nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemden yararlanılmış olup, nicel olarak deney kontrol gruplu, öntest sontest kontrollü deneysel yöntem, nitel olarak ise tematik yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Bartın ilindeki bir ortaokulun 7. sınıfına devam eden toplam 60 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler, öğrenci resimlerinden elde edilmiştir. Öğrenci resimlerinde kullanılacak olan teknik, kuru boya ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada elde edilen öğrenci resimleri, tema analizi yöntemiyle incelenmiş ortaya çıkan temalara dayalı olarak hazırlanan matrisler, yüzdelik dağılımlara dönüştürülerek grafikler oluşturulmuş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Araştırmanın bulgularında, kontrol grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları karşılaştırıldığında, son test resim çalışmalarında temaların çeşitliliğinin arttığı tespit edilmiştir. Deney grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları arasında yapılan değerlendirmede ise, son test resim çalışmalarında tema çeşitliliğinin neredeyse iki katına çıktığı görülmüştür. Kontrol grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları arasındaki tema çeşitliliği artışı ile deney grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları arasındaki tema çeşitliliği artışı karşılaştırıldığında, deney grubundaki tema çeşitliliği artışının, kontrol grubuna oranla anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, karikatür destekli eğitimin öğrencilerde kültür varlıklarını koruma bilinci geliştirmede, kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine ve kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna ilişkin temaların kullanımı açısından etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Abstract: The aim of this study is to determine whether the use of cartoons contributes to student drawings in fostering awareness of cultural heritage preservation. A mixed-methods approach was employed, combining quantitative and qualitative methods. The quantitative aspect utilized a pretest-posttest controlled experimental design with experimental and control groups, while the qualitative aspect employed thematic analysis. The study group consisted of 60 seventh-grade students attending a middle school in Bartın province during the 2023-2024 academic year. Data were obtained from student drawings, and the drawing technique was limited to colored pencils. Student drawings were analyzed using thematic analysis, and matrices based on the emerging themes were converted into percentage distributions and presented in graphical form. The findings were interpreted accordingly. The study revealed that, when comparing the pretest and posttest drawings of the control group, there was an increase in the diversity of themes in the posttest drawings. Similarly, in the evaluation of the experimental group, the diversity of themes in the posttest drawings was found to have nearly doubled compared to the pretest drawings. When the increase in theme diversity between the control group and the experimental group was compared, the increase in the experimental group was significantly higher than that of the control group. Based on these findings, it was concluded that cartoon-supported education is an effective method for developing awareness of cultural heritage preservation among students. It was particularly effective in addressing themes related to the types of damages inflicted on cultural heritage, methods for protecting and sustaining cultural assets, and the institutions or organizations responsible for their preservation.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Anahtar Sözcükler: *kültür, kültür varlığı, karikatür, koruma bilinci, sanat eğitimi* Keywords: *culture, culture asset, cartoon, preservation awareness, art education*

Giriş

Kültür varlıkları insanlık tarihi boyunca toplumların kültürel birikimlerini, yaşam biçimlerini ve tarihsel gelişimlerini ortaya koyan, bunlar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayan paha biçilemez veri kaynaklarıdır. Çocuklar ve gençler, ancak yaşadığı topraklar üzerindeki tarihsel ve kültürel birikimin değerinin bilincine vararak ve geçmişten günümüze taşınan kültür varlıklarını koruyarak geleceği inşa edebilirler.

“Kültür varlıkları, bir toplumun geçmişi, bugünü ve geleceği arasında tarih, sanat ve bilimsel birikimlerin aktarılmasına yardımcı olan bir köprü görevindedir. Kültür varlıkları, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan, geçmiş kültürlerle ait belge niteliği taşıyan taşınır ve taşınmaz eserlerdir” (Asatekin,2004, s. 27). Bu nadide eserler, ait oldukları dönemleri ve temsil ettikleri değerleri anlamamızı sağlayarak bize ilham verir ve dünyaya farklı bir gözle bakmamıza yardımcı olur (Özel, 1997, s1). Dolayısıyla kültür varlıkları sadece bir milletin değil, tüm insanlığın ortak mirası olarak kabul edilir. Ancak, kültür varlıklarının çevresel etkiler, savaş, Vandalizm, kötü bakım ve ihmal, doğal afetler gibi birçok farklı sebeplerle zarar görmesi ve hatta yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması, korunmaları gerekliliğini ön plana çıkarmaktadır. Kültür varlıklarının korunması, sadece fiziki olarak varlıklarını sürdürmeleri anlamına gelmemelidir. Aynı zamanda kültür varlıklarını koruma bilincinin güçlendirilmesi ve bunun gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır. Bu bilinç, toplumun her kesiminde, özellikle genç nesillerde, eğitim yoluyla kazandırılmalıdır.

Eğitim ve öğretim süreçlerinde kültür varlıklarının korunmasına yeterince yer verilmesi, bireylerin bu değerleri tanınması, anlaması ve onları koruma sorumluluğu edinmeleri açısından büyük önem taşır. Bu nedenle, eğitimin her aşamasında koruma olgusu yaş grubu ve eğitim düzeyine bağlı olarak ele alınmalıdır (Asatekin, 2004, s. 130). Ancak bu süreç, yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmamalı, farklı metotlarla desteklenerek öğrencilere daha etkili ve kalıcı bir şekilde aktarılmalıdır. Bu bağlamda, eğitimde görsel araçların kullanımı, öğrencilerin dikkatini çekme, ilgilerini artırma ve öğrenme süreçlerini kolaylaştırma açısından oldukça gereklidir. Görsel öğrenme stratejisi, geleneksel öğrenme sistemlerine kıyasla daha iyi sonuçlar vermektedir. İlkokul

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin yüksek düzey düşünme becerilerinin gelişiminde görsel öğrenmenin etkisi büyüktür” (Raiyn, 2016, s. 120). Bu sayede görseller yardımı ile soyut kavramlar somut hale getirilerek öğrencilerin konuyu daha iyi anlamaları sağlanır. Özellikle kültürel mirasın korunması gibi tarihsel ve kültürel boyutu olan önemli konularda görseller kullanılması öğrencilerin öğrenilen bilgiyi daha kalıcı hale getirmesini sağlayabilir.

Görsel öğeler arasında karikatürler, dikkat çekici ve eğlenceli yapılarıyla eğitimde önemli bir rol oynayabilir. “Karikatür, birey ve toplumdaki olumsuzlukların, çelişkilerin, yanlışlıkların, kötülüklerin eleştirel bir gözle abartılı çizgilerle anlatılması olarak tanımlanmaktadır. Karikatürün eğitim kaygısı göz önüne alındığında onun eğitimde kullanılabilecek en iyi araçlardan biri olduğu kabul edilmelidir” (Karakuş, Palaz, Kılcan, & Çepni, 2012). Eğitimde karikatür kullanımı, öğrencilerin dikkatini çekmek, onları motive etmek ve konuyu daha etkili bir şekilde kavramalarını sağlamak açısından oldukça değerlidir. “Gerçekçi bir yaklaşımla bakılacak olursa hiçbir araç karikatür kadar öğretimi ilginç kılmaz. Bir kere karikatür görseldir, motivasyon verir, tartışma fırsatı yaratır ve tüm konular karikatürle karmaşıklık ve soyutluktan arındırılır” (Özer, 1994 aktaran Akengin & İbrahimoglu, 2010, s. 37). Bu doğrultuda, eğitim süreçlerinde karikatürlerin amaca uygun bir şekilde kullanılması, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarına katkı sağlayabilir.

“Sanat eğitimi açısından bakıldığında mizah, en önemli motivasyon kaynaklarından olup, mizah içerikli eserler ve ürünler görsel sanat çalışmalarına etkili birer kaynak oluştururlar” (Yılmaz, 2014, s. 1). “Hedef kitleyi sadece güldürmek değil, aynı zamanda düşündürmek de karikatürün temel hedefleri arasındadır” (Akengin & İbrahimoglu, 2010, s. 2). Bu bağlamda karikatürlerin mizahi yapısı, çocukların derslere olan ilgisini artırırken, aynı zamanda öğrenme sürecini eğlenceli hale getirebilir. Aynı zamanda karikatürler sadece konuya dair bilgi vermekle kalmaz, öğrencilerin sanatsal ve düşünsel gelişimlerine de katkıda bulunabilir.

Bu bilgi ve görüşlerden hareketle, kültürel mirasın korunmasına yönelik bilinç kazandırma amacıyla eğitimde karikatür kullanımının, sanat eğitimi açısından araştırılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Karikatürlerin görsel sanatlar eğitiminde kullanılması, öğrencilerin hem sanatsal becerilerini hem de kültürel değerleri öğrenme süreçlerini destekleyerek, bu alanda kapsamlı ve etkili bir eğitim modeli sunabilir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Bu araştırmanın temel amacı; Görsel sanatlar dersinde Ortaokul öğrencilerine kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırılmasında karikatürün öğrenci resimlerine katkısı olup olmadığını, varsa ne şekilde katkı sağladığını değerlendirmektir. Bu amaçla araştırmada aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir

Öğrencilerin;

1-Kontrol grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmalarında kullandıkları;

1.1 Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik,

1.2 Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik,

1.3 Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi

2-Deney grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmalarında kullandıkları;

2.1 Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik,

2.2 Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik,

2.3 Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi

3-Kontrol grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları arasındaki değerlendirme bulguları ile deney grubu ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları arasındaki değerlendirme bulgularının

3.1 Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik,

3.2 Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik,

3.3 Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temalar açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

Yöntem

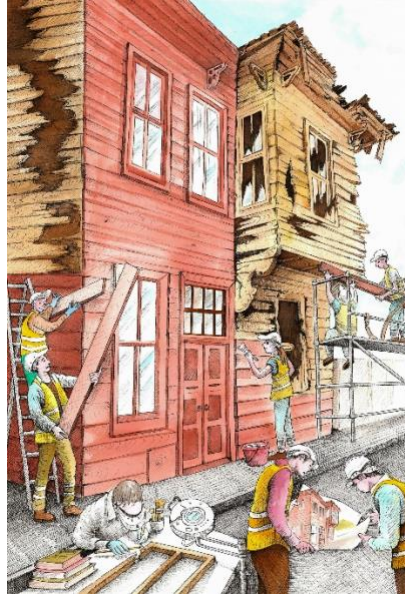
Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma modelden yararlanılmıştır. Karma Yöntem, “araştırmacılara farklı metot, metodoloji ve paradigmaları bir arada kullanarak araştırma sorularına cevap arama imkânı veren bir yaklaşımdır” (Toraman, 2021, s. 1) “Karma yöntem deseninin araştırmalarda tercih edilmesinin sebebi, nitel ve nicel desenlerin özelliklerini barındırması, aynı şekilde Creswell’in (2008) de belirttiği gibi karma yöntem deseninin her iki desenin avantajlarını kullanabilmesi olabilir” (Alkan vd.,2019, s. 560) Bu çalışmada, kültür varlıklarını koruma bilincinin kazandırılmasında karikatür kullanımının öğrenci resimlerine katkısı olup olmadığını ortaya koyabilmek için nicel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan deney-kontrol gruplu, ön test- son test kontrollü deneysel araştırmaya başvurulmuş olup, ortaya çıkan öğrenci çalışmalarındaki görsel anlatım ve imgelere dayalı konu ile ilgili temaları tespit edebilmek amacıyla da nitel bir yöntem olan tema analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Buna göre, kontrol grubu öğrencilerine herhangi bir bilgi verilmeden, “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiği, hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği ve hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik mevcut bilgilerini ve düşüncelerini içeren “Kültür Varlıklarımız” konulu bir resim yapmaları istenmiştir. Ardından aynı içerikte, kontrol grubuna düz anlatım yöntemi ile klasik eğitim verilmiş, deney grubunun ise alt amaçlara uygun şekilde ikinci araştırmacı rehberliğinde birinci araştırmacı tarafından hazırlanan ve üç uzman tarafından onaylanan karikatürler üzerinden soru- cevap yöntemiyle okumalar gerçekleştirmeleri sağlanmıştır. Eğitim süreçlerinin tamamlanmasının ardından, her iki gruba da aynı konu verilerek son test resim çalışmaları yaptırılmış, öğrenci resimlerinden elde edilen veriler tema analizi yöntemiyle analiz edilerek, bulgular karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İkinci araştırmacı tarafından alt amaçlara uygun olarak üretilen ve üç uzman tarafından onaylanan karikatür çalışmalarından örnekler.

Resim 1

“Kültür Varlıklarına ne şekilde Zararlar Verildiği” ne Yönelik Yapılan Karikatür Çalışması

Resim 2

“Kültür Varlıklarının Hangi Şekilde Korunması Ve Yaşatılması Gerekliği” ne Yönelik Yapılan Karikatür Çalışması

Resim 3

“Kültür Varlıklarının Hangi Kurum Ya Da Kuruluşlar Tarafından Korunduğu” na Yönelik Yapılan Karikatür Çalışması

Resim 1’de yer alan karikatür görseli, araştırmanın alt amaçlarından biri olan kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğini kavratmaya yönelik üretilmiştir. Karikatürde, tarihi binaların ve yapıların korunmasının önemi vurgulanmıştır. Şehirleşme ve kentsel gelişim süreçlerinin bu yapılara nasıl zarar verebileceği gösterilmek istenmiş ve özellikle şehirlerin büyümesi sırasında tarihi yapıların sıkıştırılarak adeta duvarların altında ezilmeye mahkûm edildiği ifade edilmiştir. Bu durum, tarihi yapıların modern binaların gölgesinde kalma ve hatta yok olma tehlikesine dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, Resim 1’de yer alan karikatür görselinde, tarihi binaların korunmasının insanlık mirasını geleceğe taşımanın bir sorumluluğu olduğu gösterilmek istenmiştir.

Resim 2’de yer alan karikatür görseli ise araştırmanın alt amaçlarından kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılmasının gerekliliğini kavratmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Karikatürde tarihi eserlerin korunması ve restore edilmesinde, doğru malzeme kullanımı ve orijinal yapının değiştirilmemesi, tarihi eserin özgün yapısını koruyarak onun asıl karakteri ve estetiğinin

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

muhafaza edildiği ön plana çıkarılmıştır. Örneğin, tarihi bir ahşap yapıyı onarmak için orijinal malzeme olan ahşap kullanmak, yapıyı sağlamlaştırırken aynı zamanda tarihi dokusunu da korumaktadır. Bir başka deyişle orijinal yapının değiştirilmemesi, tarihi eserin geçmişine saygı göstermenin de bir ifadesidir. Ayrıca karikatürde Restorasyon işlemlerinin uzman ve ehil kişiler tarafından yapılması, geçmişin izlerini gelecek kuşaklara aktarmanın ve insanlığın ortak mirasını korumanın önemli bir parçası olduğu vurgulanmıştır.

Resim 3'de yer alan karikatür görseli ise araştırmanın alt amaçlarından kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunması ve yaşatılmasının gerekliliğini kavratmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Yapılan bu çalışmada kültür varlıklarının korunmasının, çok önemli bir sorumluluk olduğu vurgulanmıştır. Bu konuda müze müdürlüklerinin rolü büyük önem taşımaktadır. Müze müdürlükleri, kültür varlıklarının envanterlenmesi, korunması, sergilenmesi ve halkın erişimine açılması gibi pek çok görevi üstlenirler. Müzelerin bu görevleri yerine getirmesi ve koruma içgüdüğü, bir annenin çocuğunu şefkatle kucağına alması kadar önemlidir. Müze müdürlükleri, kültür varlıklarına karşı bir anne gibi şefkatle yaklaşır ve onları korumak için ellerinden geleni yaparlar. Bu bağlamda Resim 3'de müzelerin her bir eseri özenle korudukları ve her bir eseri tıpkı bir anne sevgisiyle gelecek nesillere ulaştırmaya çalıştıkları anlatılmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu, Bartın ili Borsa İstanbul Ortaokulu 7. Sınıf şubelerinden deney ve kontrol grubu olarak seçilmiş, her grupta 30 öğrencinin bulunduğu toplam 60 öğrenciden oluşmaktadır.

Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Araştırma, Bartın ilinden seçilmiş olan 2023-2024 eğitim öğretim yılında Bartın İli Bartın Borsa İstanbul Ortaokulunda öğrenim gören 7.sınıf şubelerinden oluşan toplamda 60 öğrenci ile,
2. Araştırma 3 Hafta süresince haftada bir ders saati (40 dakika) olmak üzere toplam 3 ders saati ile,

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

3. Öğrenci resimleri kuru boya tekniği ile,
4. Araştırmacı tarafından hazırlanmış ve üç uzman tarafından onaylanmış olan toplam 40 karikatür ile sınırlandırılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, araştırmanın amacı doğrultusunda deney ve kontrol grubuna ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları olarak yaptırılan öğrenci resimlerinden elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde tema analizi yöntemine başvurulmuştur. Ön test resim çalışmaları ve son test resim çalışmaları olarak yaptırılan öğrenci resimlerinde “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” yönelik görsel içerikler belirlenmiş ve resimlerde bu başlıklara yönelik temalar tespit edilerek matrisler oluşturulmuştur. Kontrol grubu ve deney grubuna ait hem ön test resim çalışmaları hem de son test resim çalışmalarında ortaya çıkan temalara dayalı olarak hazırlanan matrisler, yüzdelik dağılımlara dönüştürülerek grafikler oluşturulmuş ve ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, alt amaçlara yönelik bulgulara geçmeden önce, her iki grubun da ön test ve son test resim çalışmalarında kullandıkları temaların matrisler yoluyla dağılımı ve yüzdelik hesaplamalarından ortaya çıkan bulgular ortaya konmuş, ardından alt amaçlara yönelik karşılaştırmalı değerlendirme bulgularına geçilmiştir.

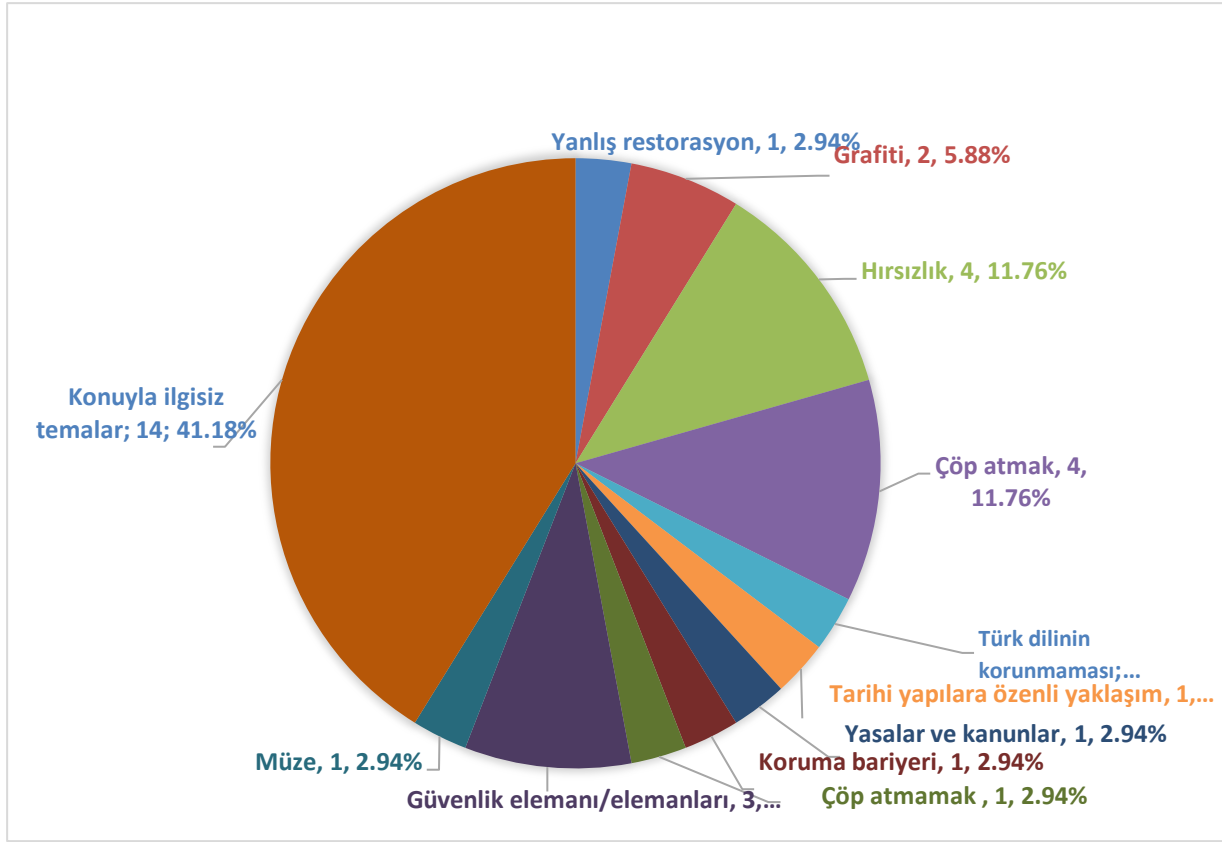
Aşağıdaki matris, kontrol grubu ön test resim çalışmalarında öğrencilerin kullandıkları temaları ve bu temaların kullanım sıklığını göstermektedir. Çalışmalarda, “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiği” ne yönelik toplam beş çeşit tema belirlenmiştir: “Yanlış restorasyon”, “Grafiti”, “Hırsızlık”, “Çöp atmak” ve “Türk dilinin korunmaması”. Bu temaların toplam kullanım sıklığı ise 12 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 1

Kontrol Grubu Ön Test Resimlerinin Matrisi

Öğr. Kodu;	Kontrol Grubu Ön Test Resimlerinin Matrisi											
	Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik temalar					Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temalar.					Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temalar	Konuyla İlgisiz Temalar
	Yanlış restorasyon	Grafiti	Hırsızlık	Çöp atmak	Türk dilinin korunmaması	Tarihi yapılara özenli yaklaşım	Yasalar ve kanunlar	Koruma bariyeri	Çöp atmamak	Güvenlik elemanı/elemanları	Müze	
K.Ö.1				X								
K.Ö.2		X										
K.Ö.3												X
K.Ö.4												X
K.Ö.5			X							X		
K.Ö.6												X
K.Ö.7						X						
K.Ö.8				X								
K.Ö.9												X
K.Ö.10												X
K.Ö.11	X											
K.Ö.12			X							X	X	
K.Ö.13												X
K.Ö.14												X
K.Ö.15										X		
K.Ö.16				X								
K.Ö.17												X
K.Ö.18					X							
K.Ö.19												X
K.Ö.20				X								
K.Ö.21												X
K.Ö.22												X
K.Ö.23												X
K.Ö.24									X			
K.Ö.25			X									
K.Ö.26												X
K.Ö.27												X
K.Ö.28			X									
K.Ö.29							X					
K.Ö.30		X						X				

“Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” ne yönelik toplam beş çeşit tema belirlenmiştir: “Tarihi yapılara özenli yaklaşım”, “Yasalar ve kanunlar”, “Koruma bariyeri”, “Çöp atmamak” ve “Güvenlik elemanı/elemanları”. Bu temaların toplam kullanım sıklığı ise yedi olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, “kültür varlıklarının hangi kurum veya kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik sadece tek bir tema çeşidi belirlenmiş olup, kullanım sıklığı bir

Şekil 1

Kontrol Grubu Ön Test Resimlerinde Ortaya Çıkan Temaların Yüzdelik Dağılımı

olarak kaydedilmiştir. 14 öğrencinin ise çalışmalarında konuyla ilgisiz temalara yer verdiği tespit edilmiştir.

Grafik, kontrol grubu öğrencilerinin ön test resimlerinde farklı temaları ne sıklıkta ele aldığını yüzdelik oranlarla göstermektedir. Kontrol grubunda, “çöp atmak” (%11,76), “hırsızlık” (%11,76), “grafiti” (%5,88), “yanlış restorasyon” (%2,94) ve “Türk dilinin korunmaması” (%2,94) gibi kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik temalar öne çıkmıştır. Özellikle “çöp atmak” ve “hırsızlık” temasının %11,76 oranıyla daha yaygın olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik “güvenlik elemanı/elemanları” temasının (%8,82) oranla diğer “tarihi yapılara özenli yaklaşım” (%2,94), “yasalar ve kanunlar” (%2,94), “koruma bariyeri” (%2,94) ve “çöp atmamak” (%2,94) temalarına göre daha fazla kullanıldığı görülmektedir.

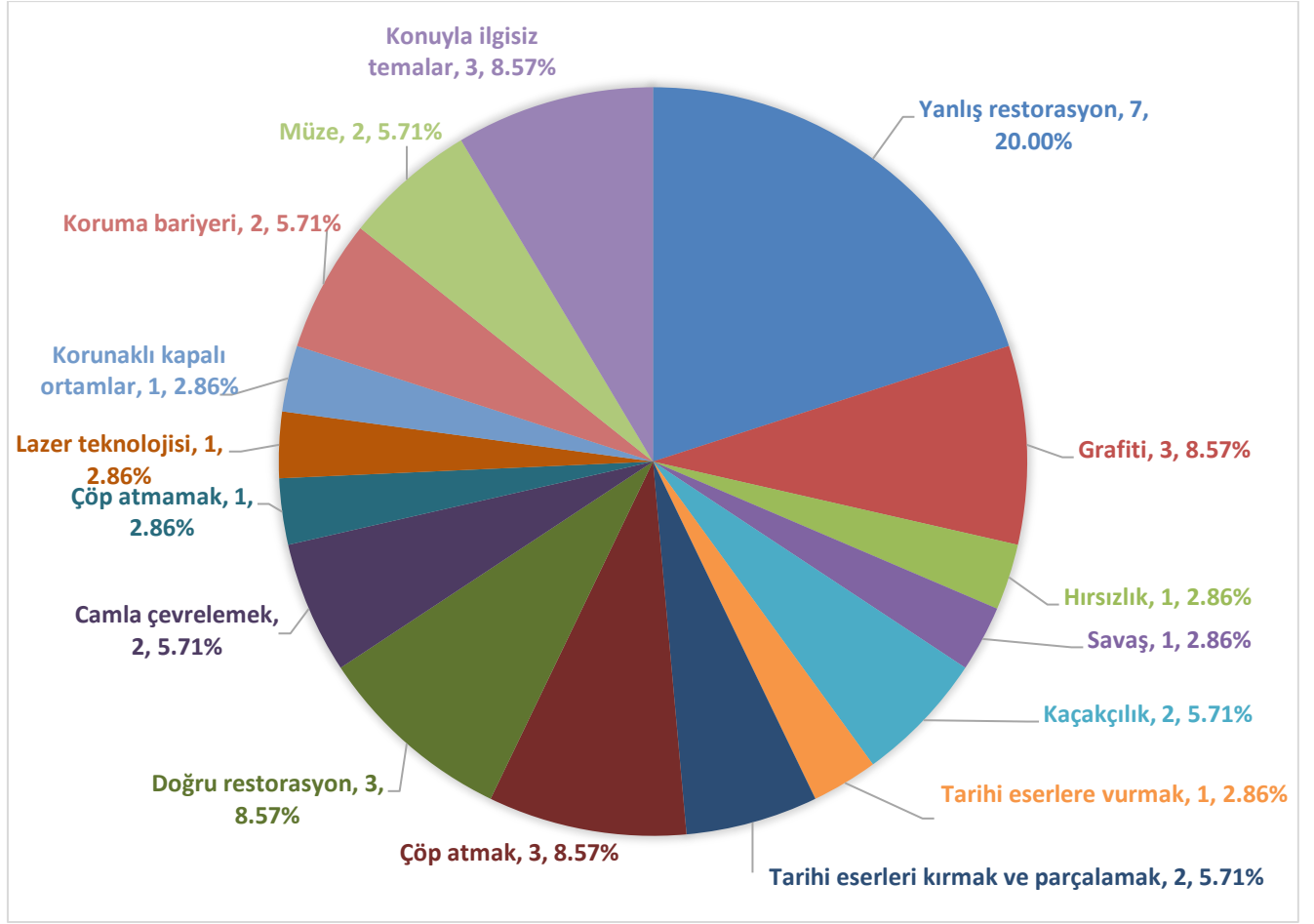
Tablo

2

Kontrol Grubu Son Test Resimlerinin Matrisi

Öğr. Kodu;	Kontrol Grubu Son Test Resimlerinin Matrisi															
	Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik temalar								Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temalar.					Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temalar	Konuyla İlgisiz Temalar	
	Yanlış restorasyon	Grafiti	Hırsızlık	Savaş	Kaçakçılık	Tarihi eserlere vurmak	Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak	Çöp atmak	Doğru restorasyon	Camla çevrelemek	Çöp atmamak	Lazer teknolojisi	Korunaklı kapalı ortamlar	Koruma bariyeri	Müze	
K.S.1																X
K.S.2		X														
K.S.3													X			
K.S.4	X															
K.S.5			X									X				
K.S.6							X								X	
K.S.7										X						
K.S.8											X					
K.S.9								X								
K.S.10																X
K.S.11		X														
K.S.12														X	X	
K.S.13	X															
K.S.14						X										
K.S.15	X								X							
K.S.16																X
K.S.17	X															
K.S.18									X							
K.S.19								X								
K.S.20				X												
K.S.21					X											
K.S.22	X															
K.S.23									X							
K.S.24								X								
K.S.25							X							X		
K.S.26		X														
K.S.27					X											
K.S.28	X															
K.S.29										X						
K.S.30	X															

Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik ise yalnızca “müze” (%2,94) teması belirtilmiş, diğer ilgili kurumlara dair herhangi bir imge kullanılmamıştır. Ayrıca, kontrol grubu ön test resim çalışmalarında öğrencilerden %41,18’i konuyla ilgisiz tema kullanmıştır.

Şekil 2

Kontrol Grubu Son Test Resimlerinde Ortaya Çıkan Temaların Yüzdelik Dağılımı

Grafik, kontrol grubu öğrencilerinin son test çalışmalarında farklı temaları ne sıklıkta ele aldığını yüzdelik oranlarla göstermektedir. Kontrol grubu son test resimlerinde, kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik en sık vurgulanan temalar “yanlış restorasyon” (%20,00), “grafiti” (%8,57) ve “çöp atmak” (%8,57) olarak öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra “hırsızlık” (%2,86), “savaş” (%2,86), “tarihi eserlere vurmak” (%2,86), “kaçakçılık” (%5,71) ve “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%5,71) temalarına da yer verilmiştir. Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik en sık vurgulanan temalar arasında ise “doğru restorasyon” (%8,57), “camla çevrelemek” (%5,71) ve “koruma bariyeri” (%5,71) öne çıkmıştır. Ayrıca, öğrenciler resimlerinde “çöp atmamak” (%2,86), “lazer teknolojisi” (%2,86) ve “korunaklı kapalı ortamlar” (%2,86) temalarına da yer vermiştir. Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik ise yalnızca “müze” (%5,71) teması belirtilmiş, diğer ilgili

kurumlara dair herhangi bir imge kullanılmamıştır. Öğrencilerin %8,57’si ise konuyla ilgisiz tema kullanmıştır.

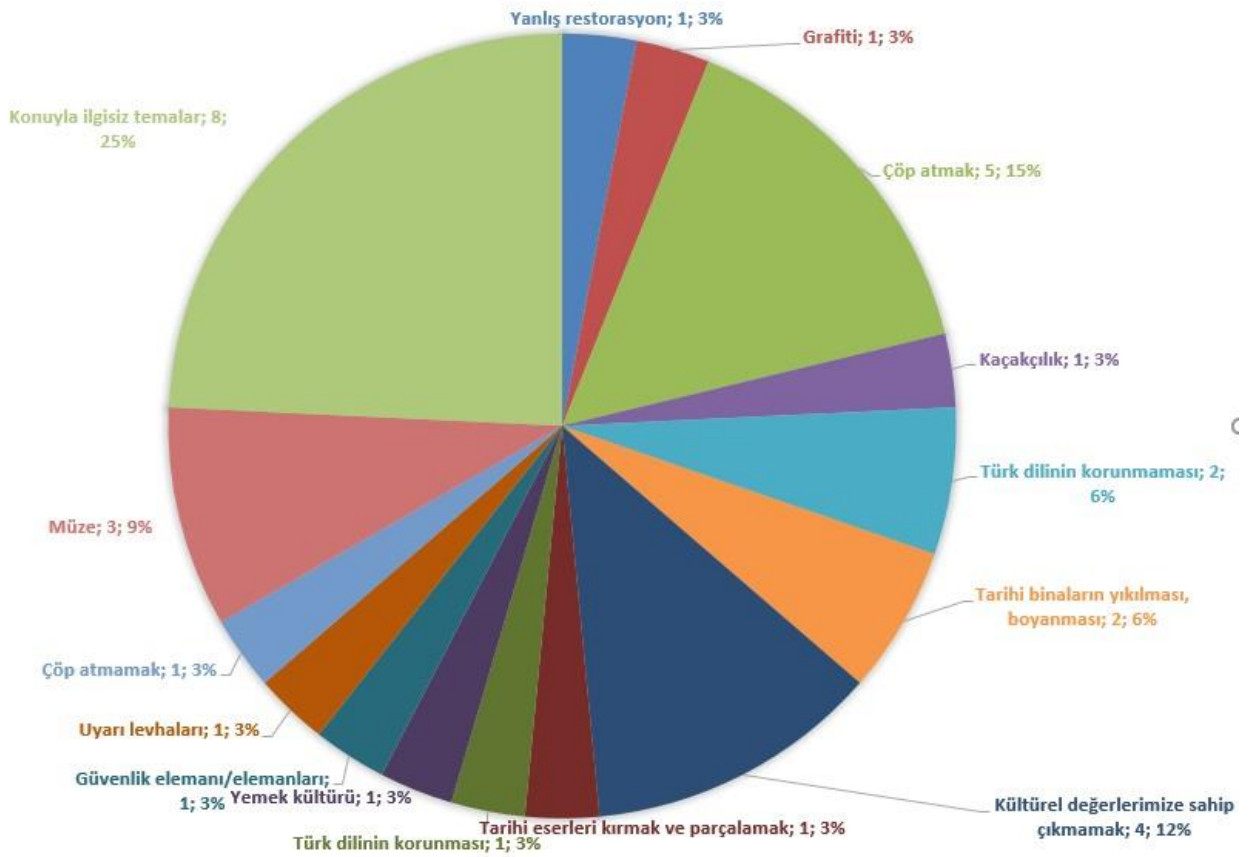
Tablo 3

Deney Grubu Ön Test Resimlerinin Matrisi

Öğr. Kodu;	Deney Grubu Ön Test Resimlerinin Matrisi														
	Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik temalar.							Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temalar.				Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temalar.		Konuyla ilgisiz temalar.	
	Yanlış restorasyon	Grafiti	Çöp atmak	Kaçakçılık	Türk dilinin korunmaması	Tarihi binaların yıkılması, boyanması	Kültürel değerlerimize sahip çıkmamak	Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak	Türk dilinin korunması	Yemek kültürü	Güvenlik elemanı/elemanları	Uyan levhaları	Çöp atmamak	Müze	Konuyla ilgisiz temalar.
D.Ö.1							X								
D.Ö.2							X								
D.Ö.3					X										
D.Ö.4															X
D.Ö.5	X														
D.Ö.6			X												
D.Ö.7															X
D.Ö.8							X								
D.Ö.9				X								X		X	
D.Ö.10		X								X					
D.Ö.11														X	
D.Ö.12					X										
D.Ö.13															X
D.Ö.14			X												
D.Ö.15														X	
D.Ö.16									X						
D.Ö.17								X							X
D.Ö.18			X												
D.Ö.19					X										
D.Ö.20													X		
D.Ö.21															
D.Ö.22							X								
D.Ö.23															X
D.Ö.24					X										
D.Ö.25			X												
D.Ö.26															X
D.Ö.27			X												
D.Ö.28								X							
D.Ö.29															X
D.Ö.30															X

Yukarıdaki matris, deney grubu ön test resim çalışmalarında öğrencilerin kullandıkları temaları ve bu temaların kullanım sıklığını göstermektedir. Çalışmalarda, “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiği” ne yönelik toplam 8 çeşit tema belirlenmiştir: “Yanlış restorasyon”,

“Grafiti”, “Çöp atmak”, “Savaş”, “Kaçakçılık”, “Türk dilinin korunmaması”, “Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak”, “Tarihi binaların yıkılması ve boyanması” ve “Kültürel değerlerimize sahip çıkmamak”. Bu temaların toplam kullanım sıklığı ise 17 olarak tespit edilmiştir. “Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” ne yönelik toplam beş çeşit tema belirlenmiştir: “Türk dilinin korunması”, “Yemek kültürü”, “Güvenlik elemanı/elemanları”, “Uyarı levhaları” ve “Çöp atmamak”. Bu temaların toplam kullanım sıklığı ise beş olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, “kültür varlıklarının hangi kurum veya kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik sadece tek bir çeşit tema belirlenmiş ve bu temanın toplam kullanım sıklığı üç olarak kaydedilmiştir. Bunun yanı sıra, sekiz öğrencinin çalışmalarında “konuyla ilgisiz temalara” yer verdiği tespit edilmiştir.

Şekil 3

Deney Grubu Ön Test Resimlerinde ortaya çıkan temaların yüzdelik dağılımı

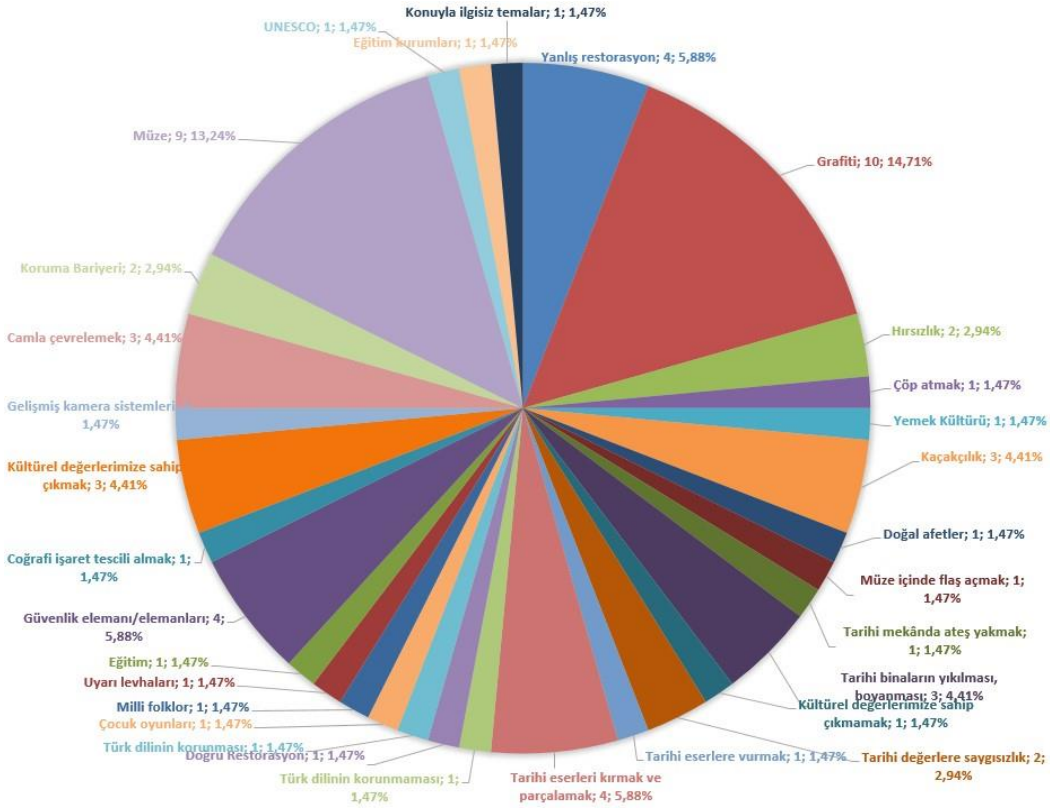
Grafik, deney grubu öğrencilerinin ön test resimlerinde farklı temaları ne sıklıkta ele aldığını yüzdelik oranlarla göstermektedir. Deney grubu ön test resimlerinde, kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik “çöp atmak” (%15,00), “kültürel değerlerimize sahip çıkmamak” (%12,00), “tarihi binaların yıkılması, boyanması” (%6,00) ve “Türk dilinin korunmaması” (%6,00) temalarının; “grafiti” (%3,00), “yanlış restorasyon” (%3,00), “kaçakçılık” (%3,00) ve “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%3,00) temalarından daha sık kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik “Türk dilinin korunması” (%3,00), “yemek kültürü” (%3,00), “güvenlik elemanı/elemanları” (%3,00), “uyarı levhaları” (%3,00) ve “çöp atmamak” (%3,00) temalarının da yer aldığı görülmektedir. Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna ilişkin ise yalnızca “müze” (%9,00) teması belirtilmiş, diğer ilgili kurumlara dair herhangi bir imge kullanılmamıştır. Öğrencilerin %25,00’inin ise konuyla ilgisiz tema kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 4

Deney Grubu Son Test Resimlerinin Matrisi

Öğr. Kodu;	Deney Grubu Son Test Resimlerinin Matrisi																															
	Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik temalar										Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temalar.										Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temalar	Konuyla ilgisiz temalar.										
	Yanlış restorasyon	Grafiti	Hırsızlık	Çöp atmak	Yemek Kültürü	Kaçakçılık	Doğal afetler	Müze içinde flaş açmak	Tarihi mekânda ateş yakmak	Tarihi binaların yıkılması, boyanması	Kültürel değerlerimize sahip çıkmamak	Tarihi değerlere saygısızlık	Tarihi eserlere vurmak	Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak	Türk dilinin korunmaması	Doğru restorasyon	Türk dilinin korunması	Çocuk oyunları	Milli folklor	Uyan levhaları	Eğitim	Güvenlik elemanı/elemanları	Coğrafi işaret tescili almak	Kültürel değerlerimize sahip çıkmak	Gelişmiş kamera sistemleri	Camla çevrelemek	Koruma bariyeri	Müze	UNESCO	Eğitim kurumları	Konuyla ilgisiz temalar.	
D.S.1										X												X										
D.S.2		X																														
D.S.3						X																	X				X		X			
D.S.4													X													X						
D.S.5		X								X															X							
D.S.6																		X														
D.S.7					X																	X										
D.S.8							X									X												X				
D.S.9																																
D.S.10		X												X									X									X
D.S.11							X												X				X									

67

Şekil 4

Deney Grubu Son Test Resimlerinde Ortaya Çıkan Temaların Yüzdelik Dağılımı

Grafik, deney grubu öğrencilerinin son test çalışmalarında farklı temaları ne sıklıkta ele aldığını yüzdelik oranlarla göstermektedir. Deney grubu son test resim çalışmalarında, kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik en sık vurgulanan temalar “grafiti” (%14,71), “yanlış restorasyon” (%5,88), “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%5,88), “tarihi binaların yıkılması ve boyanması” (%4,41) ve “kaçakçılık” (%4,41) olarak öne çıkmıştır. Diğer yandan, “tarihi değerlere saygısızlık” (%2,94) ve “hırsızlık” (%2,94) gibi temaların yanı sıra “doğal afetler” (%1,47), “müze içinde flaş açmak” (%1,47), “tarihi mekânda ateş yakmak” (%1,47), “çöp atmak” (%1,47), “yemek kültürü” (%1,47), “kültürel değerlerimize sahip çıkmamak” (%1,47), “tarihi eserlere vurmak” (%1,47) ve “Türk dilinin korunmaması” (%1,47) gibi farklı temalar da ifade edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin özellikle kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine dair farkındalıklarını yansıtan temalarda daha fazla çeşitlilik ortaya koyduğunu göstermektedir.

Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik en sık vurgulanan temalar arasında “güvenlik elemanı/elemanları” (%5,88), “camla çevrelemek” (%4,41),

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

“kültürel değerlerimize sahip çıkmak” (%4,41) ve “koruma bariyeri” (%2,94) öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra, öğrencilerin son test resim çalışmalarında “çocuk oyunları” (%1,47), “milli folklor” (%1,47), “doğru restorasyon” (%1,47), “uyarı levhaları” (%1,47), “eğitim” (%1,47), “Türk dilinin korunması” (%1,47), “coğrafi işaret tescili almak” (%1,47) ve “gelişmiş kamera sistemleri” (%1,47) gibi farklı temalara yer vermesi, kültür varlıklarının korunması ve yaşatılması konusunda dikkat çekici bir tema zenginliği olduğunu göstermektedir. Bu çeşitlilik, öğrencilerin kültür varlıklarının korunmasına yalnızca fiziksel önlemler açısından değil, aynı zamanda eğitim, toplumsal bilinçlendirme ve teknolojik çözümler bağlamında da yaklaştığını ortaya koyması bakımından önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna ilişkin temalar arasında “müze” (%13,24) teması belirgin bir şekilde öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra, “UNESCO” (%1,47) ve “eğitim kurumları” (%1,47) gibi diğer ilgili kurumlara da son test resim çalışmalarında yer verilmesi, başta müzeler olmak üzere kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik belirgin bir artış oluşmaya başladığı söylenebilir. Öğrencilerin %1,47’sinin ise konuyla ilgisiz tema kullandığı tespit edilmiştir.

1. Araştırmanın Birinci Alt Amacı Olan “Kontrol Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları Ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarına Ne Şekilde Zararlar Verildiğine Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik olarak, kontrol grubu ön test resim çalışmalarında “çöp atmak” (%11,76), “hırsızlık” (%11,76), “grafiti” (%5,88), “yanlış restorasyon” (%2,94) ve “Türk dilinin korunmaması” (%2,94) temaları vurgulanmıştır. Son test resim çalışmalarında ise “yanlış restorasyon” (%20,00), “grafiti” (%8,57) ve “çöp atmak” (%8,57) temaları, diğer temalar olan “hırsızlık” (%2,86), “savaş” (%2,86), “tarihi eserlere vurmak” (%2,86), “kaçakçılık” (%5,71) ve “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%5,71) temalarına göre daha sık görülmüştür. Özellikle “yanlış restorasyon” temasının (%20,00) sıklık bakımından kontrol grubu ön test resim çalışmalarına kıyasla son test resim çalışmalarında daha fazla işlendiği dikkat çekmektedir. Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan matrisler karşılaştırıldığında, “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine” yönelik kontrol grubu ön test resim çalışmalarının toplam tema sıklığı 12 adet, kontrol grubu son test resim çalışmalarında ise toplam tema sıklığı 19 olarak görülmektedir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Bu durum, kontrol grubunda kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik tema sıklığının yüzde 58,33 oranında arttığını ortaya koymaktadır.

2. Araştırmanın İkinci Alt Amacı Olan “Kontrol Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarının Hangi Şekilde Korunması ve Yaşatılmasına Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik olarak, kontrol grubu ön test resim çalışmalarında “güvenlik elemanı/elemanları” (%8,82), “tarihi yapılara özenli yaklaşım” (%2,94), “yasalar ve kanunlar” (%2,94), “koruma bariyeri” (%2,94) ve “çöp atmamak” (%2,94) gibi temel önlemleri kapsayan temalar işlenmiştir. Kontrol grubu son test resim çalışmalarında ise “doğru restorasyon” (%8,57), “camla çevrelemek” (%5,71) ve “koruma bariyeri” (%5,71) en sık kullanılan temalar arasında öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra, “çöp atmamak” (%2,86), “lazer teknolojisi” (%7) ve “korunaklı kapalı ortamlar” (%2,86) gibi farklı temaların da yer aldığı görülmüştür. Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan matrisler karşılaştırıldığında, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik kontrol grubu ön test resim çalışmalarının toplam tema sıklığı 7 adet, kontrol grubu son test resim çalışmalarının ise toplam tema sıklığı 10 olarak görülmektedir. Bu durum, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temaların son test resim çalışmalarında yüzde 42,86 oranında arttığını ortaya koymaktadır.

3. Kontrol Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarının Hangi Kurum ya da Kuruluşlar Tarafından Korunduğuna Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak, kontrol grubu ön test resim çalışmalarında yalnızca “müze” (%2,94) teması belirtilmiş, diğer ilgili kurumlara dair herhangi bir imgeye yer verilmemiştir. Aynı şekilde, kontrol grubu son test resim çalışmalarında da yalnızca “müze” (%5,71) teması belirtilmiş, diğer ilgili kurumlara dair herhangi bir imgeye yer verilmemiştir. Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan matrisler karşılaştırıldığında, kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak kontrol grubu

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

ön test resim çalışmalarında toplam tema sıklığı bir adet, kontrol grubu son test resim çalışmalarında ise toplam tema sıklığı iki olarak görülmektedir. Kontrol grubunun hem ön test hem de son test resim çalışmalarında “müze” teması dışında başka herhangi bir kurum veya kuruluşun belirtilmemesi dikkat çekicidir. UNESCO, Kültür ve Turizm Bakanlığı, yerel yönetimler ya da diğer ilgili ulusal ve uluslararası kurumlara dair herhangi bir temanın yansıtılmamış olması, öğrencilerin bu konuda sınırlı bir bilgiye sahip olduklarını göstermektedir.

4. Deney Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarına Ne Şekilde Zararlar Verildiğine Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik olarak, deney grubu ön test resim çalışmalarında “çöp atmak” (%15,00), “kültürel değerlerimize sahip çıkmamak” (%12,00), “Türk dilinin korunması” (%6,00) ve “tarihi binaların yıkılması ve boyanması” (%6,00) ve temaları öne çıkarken; “grafiti” (%3,00), “yanlış restorasyon” (%3,00), “kaçakçılık” (%3,00) ve “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%3,00) gibi temalara da yer verilmiştir. Deney grubu son test resim çalışmalarında ise temalar çeşitlilik açısından belirgin bir şekilde artmıştır. Örneğin, “grafiti” (%14,71), “yanlış restorasyon” (%5,88), “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” (%5,88), “tarihi binaların yıkılması ve boyanması” (%4,41) ve “kaçakçılık” (%4,41) temaları ön plana çıkmıştır. Ayrıca, “tarihi değerlere saygısızlık” (%2,94) ve “hırsızlık” (%2,94) gibi temaların yanı sıra; “doğal afetler” (%1,47), “müze içinde flaş açmak” (%1,47), “tarihi mekânda ateş yakmak” (%1,47), “çöp atmak” (%1,47), “yemek kültürü” (%1,47), “kültürel değerlerimize sahip çıkmak” (%1,47), “tarihi eserlere vurmak” (%1,47) ve “Türk dilinin korunmaması” (%1,47) gibi farklı temalar da ifade edilmiştir. Tablo 3 ve Tablo 4’te yer alan matrisler karşılaştırıldığında, “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine” yönelik deney grubu ön test resim çalışmalarında toplam tema sıklığı 17 adet, deney grubu son test resim çalışmalarında ise toplam tema sıklığı 36 olarak görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin kültür varlıklarını koruma bilincine yönelik algılarında, özellikle kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine dair temalarda, yüzde 111,76’lık bir artışı ortaya koyar. Özellikle “doğal afetler,” “müze içinde flaş açmak,” ve “tarihi mekânda ateş yakmak” gibi daha spesifik konuların ele alınması, öğrencilerin zarar verme türlerine yönelik farkındalıklarının çeşitlendiğini göstermektedir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

5. Deney Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarının Hangi Şekilde Korunması ve Yaşatılmasına Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik olarak, deney grubu ön test resim çalışmalarında ortaya çıkan temaların oldukça sınırlı kaldığı görülmüştür. Bu çalışmalar genellikle “Türk dilinin korunması” (%3,00), “yemek kültürü” (%3,00), “güvenlik elemanı/elemanları” (%3,00), “uyarı levhaları” (%3,00) ve “çöp atmamak” (%3,00) gibi temalarla sınırlı kalmıştır. Deney grubu son test resim çalışmalarında ise temalar çeşitlilik açısından belirgin bir şekilde artmıştır. Örneğin, “güvenlik elemanı/elemanları” (%5,88), “camla çevrelemek” (%4,41), “kültürel değerlerimize sahip çıkmak” (%4,41) ve “koruma bariyeri” (%2,94) temaları daha sık işlenirken; “çocuk oyunları” (%1,47), “milli folklor” (%1,47), “doğru restorasyon” (%1,47), “uyarı levhaları” (%1,47), “eğitim” (%1,47), “Türk dilinin korunması” (%1,47), “coğrafi işaret tescili almak” (%1,47) ve “gelişmiş kamera sistemleri” (%1,47) gibi özgün ve yenilikçi öneriler de dikkat çekmiştir. Tablo 3 ve Tablo 4'te yer alan matrisler karşılaştırıldığında, “hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” yönelik deney grubu ön test resim çalışmalarında toplam tema sıklığı 5 adet, deney grubu son test resim çalışmalarında ise toplam tema sıklığı 20 olarak tespit edilmiştir. Bu durum, temalarda yüzde 300 gibi oldukça yüksek oranda bir artış ortaya koyar. Özellikle “eğitim,” “çocuk oyunları,” “milli folklor” ve “coğrafi işaret tescil almak” gibi farklı konuların ele alınması, öğrencilerin kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” yönelik temalarda farkındalıklarının dikkat çekici oranda çeşitlendiğini göstermektedir.

6. Deney Grubunun Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmalarında Kullandıkları “Kültür Varlıklarının Hangi Kurum ya da Kuruluşlar Tarafından Korunduğuna Yönelik” Temaların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesine Dayalı Bulgular ve Yorumlar

Deney grubunun ön test resim çalışmalarında, kültür varlıklarının hangi kurum veya kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak yalnızca “müze” (%9,00) teması belirtilmiş; UNESCO, yerel yönetimler, eğitim kurumları ya da diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlara ilişkin herhangi bir imgeye yer verilmemiştir. Deney grubunun son test resim çalışmalarında ise kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna ilişkin temalar arasında “müze”

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

(%13,24) teması belirgin bir şekilde öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra “UNESCO” (%1,47) ve “eğitim kurumları” (%1,47) gibi diğer ilgili kurumlara da son test resim çalışmalarında yer verilmiştir. Tablo 3 ve Tablo 4'te yer alan matrisler karşılaştırıldığında, “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” yönelik deney grubu ön test resim çalışmalarında toplam tema sıklığı 3 adet, deney grubu son test resim çalışmalarında ise toplam tema sıklığı 11 olarak tespit edilmiştir. Bu durum, yüzde 266,67’lik bir artışı ortaya koyar. Bununla birlikte, “müze” temasının hâlâ ön planda olması, öğrencilerin kültür varlıklarını koruyan diğer kurumlar hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

7. Kontrol Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulguları İle Deney Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulgularının “Kültür Varlıklarına Ne Şekilde Zararlar Verildiğine Yönelik” Temalar Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında, kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik olarak tema sıklığı ön testte 12 iken son testte 19 olarak görülmüştür. Deney grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında ise kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik olarak tema sıklığı ön testte 17 iken son testte 36 olarak görülmüştür. Kontrol grubunun ön test resim çalışmalarında “grafiti,” “çöp atmak,” “hırsızlık” ve “yanlış restorasyon” gibi temalar yer alırken, kontrol grubunun son test resim çalışmalarında bu temalara ek olarak “savaş,” “kaçakçılık,” “tarihi eserlere vurmak” ve “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” gibi çeşitli temaların da eklendiği görülmüştür. Deney grubunun ön test resim çalışmalarında ise, “grafiti,” “çöp atmak,” “kaçakçılık,” “yanlış restorasyon,” “grafiti,” “Türk dilinin korunmaması,” “tarihi binaların yıkılması, boyanması,” “tarihi eserleri kırmak ve parçalamak,” gibi temalar yer alırken, deney grubunun son test resim çalışmalarında bu temalara ek olarak “hırsızlık,” “yemek kültürü,” “doğal afetler,” “müze içinde flaş açmak,” “tarihi mekanda ateş yakmak,” “tarihi değerlere saygısızlık,” “tarihi eserlere vurmak,” “kültürel değerlerimize sahip çıkmamak”, gibi çeşitli temaların da eklendiği görülmüştür. Dolayısıyla, kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmalarındaki temalar karşılaştırıldığında, kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine yönelik tema kullanım sıklığı ve çeşitliliği açısından deney grubuna kıyasla sınırlı kaldığı görülmektedir. Ancak, deney grubunun ön test ve son test

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

resim çalışmalarındaki temalar karşılaştırıldığında, tema kullanım sıklığı ve çeşitliliği açısından kontrol grubuna kıyasla belirgin bir artış olduğu tespit edilmiştir.

8. Kontrol Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulguları ile Deney Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulgularının “Kültür Varlıklarının Hangi Şekilde Korunması ve Yaşatılmasına Yönelik” Temalar Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılmasına yönelik olarak tema sıklığı ön testte 7 iken son testte 10 olarak görülmüştür. Deney grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında ise kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılmasına yönelik olarak tema sıklığı ön testte 5 iken son testte 20 olarak tespit edilmiştir. Kontrol grubunun ön test resim çalışmalarında “grafiti,” “çöp atmamak,” “koruma bariyeri,” “güvenlik elemanı/elemanları,” “yasalar ve kanunlar” ve “tarihi yapılara özenli yaklaşım” gibi temalar yer alırken, kontrol grubunun son test resim çalışmalarında ise “çöp atmamak” ve “koruma bariyeri” temalarına ek olarak “doğru restorasyon,” “camla çevrelemek”, “korunaklı kapalı ortamlar” ve “lazer teknolojileri” gibi çeşitli temalara da yer verildiği görülmüştür. Deney grubunun ön test resim çalışmalarında ise, “yemek kültürü”, “Türk dilinin korunması”, “güvenlik elemanı/elemanları”, “uyarı levhaları” ve “çöp atmamak”, gibi temalar yer alırken, deney grubunun son test resim çalışmalarında ise “doğru restorasyon”, “Türk dilinin korunması”, “çocuk oyunları”, “milli folklor”, “uyarı levhaları”, “Eğitim”, “Türk dilinin korunması”, “coğrafi işaret ve tescil almak”, “kültürel değerlerimize sahip çıkmak”, “gelişmiş kamera sistemleri”, “camla çevrelemek”, ve “koruma bariyeri”, gibi çeşitli temaların da eklendiği görülmüştür. Dolayısıyla, kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmalarındaki temalar karşılaştırıldığında, kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılmasına yönelik tema kullanım sıklığı ve çeşitliliği açısından deney grubuna kıyasla sınırlı kaldığı görülmüştür. Ancak, deney grubunun ön test ve son test resim çalışmalarındaki temalar karşılaştırıldığında, tema kullanım sıklığı ve çeşitliliği açısından kontrol grubuna kıyasla belirgin bir artış olduğu tespit edilmiştir. Özellikle, “eğitim,” “milli folklor”, “çocuk oyunları” ve “coğrafi işaret tescili” temalara yer verilmesi, öğrencilerin konuyu çok boyutlu bir şekilde ele almaya başladığını göstermektedir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

9. Kontrol Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulguları ile Deney Grubu Ön Test Resim Çalışmaları ve Son Test Resim Çalışmaları Arasındaki İnceleme Bulgularının “Kültür Varlıklarının Hangi Kurum ya da Kuruluşlar Tarafından Korunduğuna Yönelik” Temalar Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

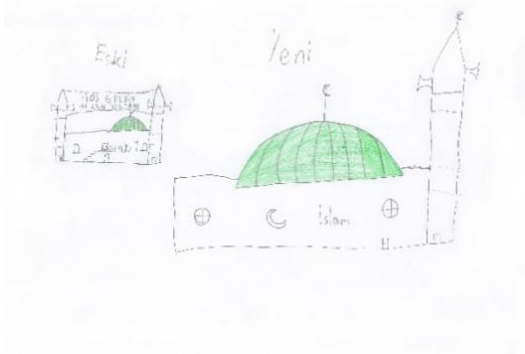
Kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında, kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak tema sıklığı ön testte bir iken son testte iki olduğu görülmüştür. Deney grubunun ön test ve son test resim çalışmaları sonuçları karşılaştırıldığında ise kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak tema sıklığı ön testte üç iken son testte 11 olarak görülmüştür. Kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmalarında, kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik yalnızca “müze” temasına yer verilmiş, diğer ilgili kurumlara dair herhangi bir imgeye rastlanmamıştır. Ayrıca, bu temanın sayısındaki artışın belirgin bir fark oluşturmadığı söylenebilir. Deney grubunun ön test ve son test resim çalışmalarında, kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik olarak “müze” temasına ek olarak “UNESCO” ve “eğitim kurumları” gibi diğer ilgili kurumlara dair imgelere de yer verilmiştir. Özellikle “müze” teması, deney grubunun son test resim çalışmalarında belirgin bir şekilde öne çıkmıştır. Dolayısıyla, başta müzeler olmak üzere deney grubu son test resim çalışmalarında farklı ilgili kurumlara yer verilmesi, kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik deney grubu ön test resim çalışmalarına kıyasla neredeyse dört kat tema zenginliğinin olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına konuyla ilgisiz temalar açısından bakıldığında; Kontrol grubunun ön test resim çalışmalarında “konuyla ilgisiz temalar” %41,18 oranında iken, son test resim çalışmalarında bu oran %8,57’ye düşmüştür. Deney grubunun ön test resim çalışmalarında ise “konuyla ilgisiz temalar” %25,00 oranında iken, son test resim çalışmalarında bu oranın %1,47’ye gerilediği görülmektedir. Kontrol grubunun ön test ve son test resim çalışmalarında “konuyla ilgisiz temalar” arasındaki fark incelendiğinde, %78,57’lik bir gerileme söz konusudur. Bu bulgulara göre, kontrol grubunda verilen geleneksel eğitim yönteminin konuyla ilgili olmayan temalarda önemli ölçüde azalmaya neden olmasına karşılık, deney grubunda verilen eğitimin, konuyla ilgili olmayan temaları neredeyse yok ettiğini ve sadece 1 öğrenci dışında öğrencilerin

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------------	----------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------------

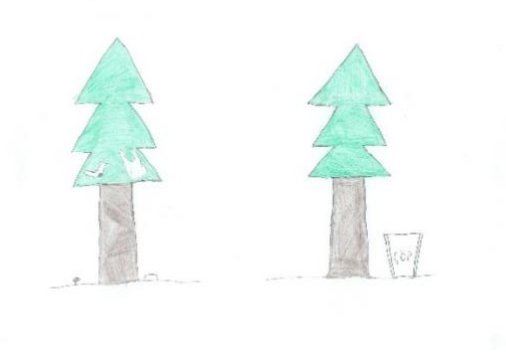
tamamının konuyla ilgili temalara yönlendirdiğini ve tema çeşitliliğini artırdığını ortaya koymuştur. Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test çalışmaları arasındaki fark, karikatür destekli eğitimin etkisini açıkça göstermektedir. Ön testlerde gözlemlenen “konuyla ilgisiz temalar”, son testlerde belirgin şekilde azalırken, öğrencilerin kültür varlıklarını koruma bilincine yönelik daha fazla tema geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamındaki tüm öğrenci çalışmalarının, burada tek tek incelenmesi mümkün olmadığı için deney ve kontrol grubuna ait ön test ve son test çalışmalarından ikişer örnek araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak incelenmiştir.

Resim 4

K.9 Kodlu Öğrencinin Ön Test Resim Çalışması

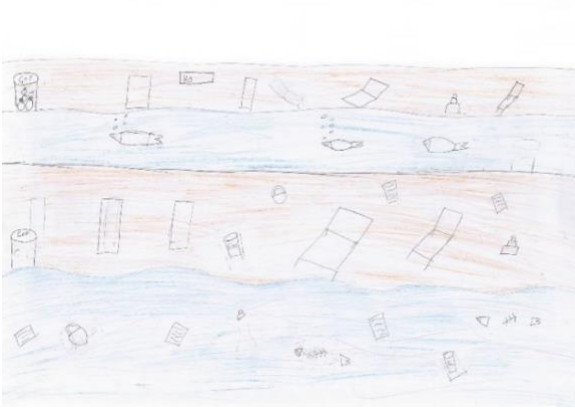

Resim 5

K.9 Kodlu Öğrencinin Son Test Resim Çalışması

Resim 4’te görüldüğü üzere, kontrol grubundan K.9 kodlu öğrenci, ön test resim çalışmasında iki farklı büyüklükte cami tasvirine yer vermiştir. Ancak, çalışmada “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiği”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” veya “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik herhangi bir tema yer almamaktadır. Bu durum, öğrencinin ön testte kültür varlıklarını koruma bilincine yönelik bilgi sahibi olmadığını ortaya koymaktadır. Aynı öğrencinin K.9 son test resim çalışmasında (Resim 5), “çöp atmak” temasını işlemiştir. Dolayısıyla sadece “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiği” bir tema kullanmıştır. Ancak, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik” herhangi bir tema yer almamaktadır. Bu durum, kültür

varlıklarını koruma bilinci geliştirmede verilen geleneksel eğitimin K.9 kodlu öğrencinin çalışmasına tema oluşturma bakımından düşük düzeyde bir etki sağladığını ortaya koymaktadır.

Resim 6

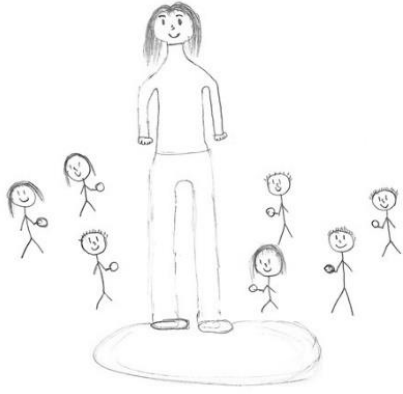
K.3 Kodlu Öğrencinin Ön Test Resim Çalışması

Resim 7

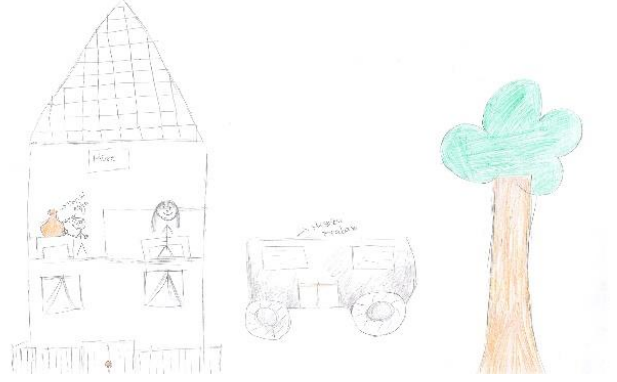
K.3 Kodlu Öğrencinin Son Test Resim Çalışması

Resim 6’te kontrol grubundan K.3 kodlu öğrenci, ön test resim çalışmasında iki farklı plajı resmetmiştir. Resmin üst kısmında yer alan plajda, çöp kovasının bulunduğunu ve insanların çöplerini doğru şekilde çöp kovasına attıklarını göstermek istemiş ancak resmin alt bölümünde aynı plajdaki çöp kovasına insanların çöplerini kovaya değil, yerlere ve suya attığını resmetmiştir. Resim 6’te anlatıldığı üzere, K.3 kodlu öğrencinin ön test resim çalışmasında “su ve çevre kirliliği” teması üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Dolayısıyla “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine yönelik”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik” veya “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik” herhangi bir tema yer almamaktadır. Bu durum, öğrencinin ön testte kültür varlıklarını koruma bilincine yönelik bilgi sahibi olmadığını ortaya koymaktadır. Aynı öğrencinin K.3 son test resim çalışmasında (Resim 7), “korunaklı kapalı ortamlar” temasını işlemiştir. Dolayısıyla sadece “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik” bir tema kullanmıştır. Ancak, “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiği” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik” herhangi bir tema yer almamaktadır. Bu durum, kültür varlıklarını koruma bilinci geliştirmede verilen geleneksel eğitimin K.3 kodlu öğrencinin çalışmasına tema oluşturma bakımından düşük düzeyde bir etki sağladığını ortaya koymaktadır.

Resim 8

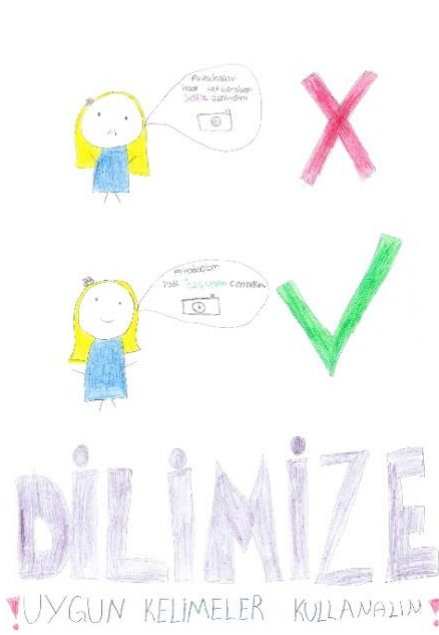
D.23 Kodlu Öğrencinin Ön Test Resim Çalışması

Resim 9

D.23 Kodlu Öğrencinin Son Test Resim Çalışması

Resim 8’de görüldüğü üzere, deney grubundan D.23 kodlu öğrenci, ön test resim çalışmasında resmin ortasında bir yetişkin figürü, etrafında ise mutlu bir şekilde oyun oynayan çocuk figürlerini çizmiştir. Ancak bu çalışma, “kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiği”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” veya “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” temalarıyla örtüşmemektedir. Aynı öğrencinin D.23 son test resim çalışmasında tarihi eserlerin sergilendiği, etrafının çitlerle ya da öğrencinin ifadesiyle bariyerle korunmaya alındığı ve bir müze binasının resmedildiği görülmektedir. Aynı zamanda müze içerisinden tarihi eseri çalmakta olan hırsız ve müze binasının dışında hırsızın arabası olduğunu ifade ettiği bir araç bulunmaktadır. Dolayısıyla D.23 kodlu öğrenci son test resim çalışmasında (Resim 9), “hırsızlık”, “koruma bariyeri” ve “müze” temalarını kullanmıştır. Dolayısıyla Ön test resim çalışmasında konuyla ilgili hiçbir tema kullanamayan öğrencinin, D.23 kodlu öğrenci son test resim çalışmasında “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” yönelik konuların tamamında temalar üreterek, görsel olarak ortaya koymuştur. Bu durum, kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırılmasında verilen karikatürle eğitimin D.23 kodlu öğrencinin son test resim çalışmasına yüzde yüz etki ettiği şeklinde ifade edilebilir.

Resim 10

D.28 Kodlu Öğrencinin Ön Test Resim Çalışması

Resim 11

D.28 Kodlu Öğrencinin Son Test Resim Çalışması

Resim 10’da görüldüğü üzere, deney grubundan D.28 kodlu öğrenci, ön test resim çalışmasında dilimize uygun kelimelerin kullanımının önemini vurgulamak amacıyla, çekim yapan iki kız çocuğunu resmetmiştir. Öğrenci, “selfie” yerine “özçekim” kelimesinin kullanılması gerektiğini doğru ve yanlış işaretleriyle ifade etmeye çalışmıştır. Öğrenci, ön test resim çalışmasında “Türk dilinin korunması” temasını işleyerek “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” ilişkin temayı ortaya koymuştur. Ancak, çalışma “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” dair herhangi bir tema içermemektedir. Aynı öğrenci (D.28) Resim 11’de son test resim çalışmasında resmini dört bölüme ayırmıştır. Sağ alt bölümde, ön test resim çalışmasında da ifade ettiği “Türk dilinin korunması” temasını yeniden ele almıştır. Sağ üst bölümde “kaçakçılık” temasını vurgulayan öğrenci, sol üst bölümde ise tarihi yapılara zarar veren “grafiti” temasına odaklanmıştır. Son olarak sol alt bölümde ise tarihi bir yapının orijinal malzemesi yerine farklı bir malzemeye yapıldığını ifade ederek “yanlış restorasyon” temasını işlemiştir. D.28 kodlu öğrenci, son test resim çalışmasında “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiğine” ve “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine” yönelik

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

birden fazla temaya değinmiştir. Ancak, “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” yönelik bir tema son test resim çalışmasında yer almamaktadır. Ön test resim çalışmasında yalnızca “Türk dilinin korunması” teması ele alınırken, son test çalışmasında ise “Türk dilinin korunması”, “kaçakçılık”, “grafiti” ve “yanlış restorasyon” gibi birden fazla temayı işlemiştir. Her ne kadar son test çalışmasında “kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna” yönelik bir tema kullanmamış olsa da öğrencinin genel anlamda kültür varlıklarının korunması ve zarar verilme şekilleri üzerine görsel olarak tema çeşitliliği oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırılmasında verilen karikatürle eğitimin D.28 kodlu öğrencinin çalışmasında tema oluşturma ve çeşitliliği bakımından önemli düzeyde katkı sağladığı görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırılmasında karikatür kullanımının öğrenci resimlerine etkisi olup olmadığının araştırıldığı çalışmada, bu temel konu, “kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiği”, “kültür varlıklarının hangi şekilde korunması gerektiği” ve “kültür varlıklarının hangi kurum ve kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik üç ana tema ekseninde araştırılmış ve sonuçlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Araştırmanın Birinci Alt Amacına Yönelik Sonuçlar

Kontrol grubunun “Kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiği” ine yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında “Yanlış restorasyon”, “grafiti”, “hırsızlık”, “Çöp atmak”, “Türk dilinin korunmaması” temaları kullanılmış iken, kontrol grubu son test resim çalışmalarında, bu temalara “Savaş”, “Kaçakçılık”, “Tarihi eserlere vurmak”, “Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak” temalarının ilave edilerek, temaların çeşitlendiği ve kullanım sıklığının arttığı görülmüştür. Bu durum, geleneksel yöntemle verilen eğitimin öğrencilerin resimlerinde “Kültür Varlıklarına Ne Şekilde Zararlar Verildiği” ne yönelik tema oluşturmalarına katkı sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Kontrol grubunun “Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” ne yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında “Tarihi yapılara özenli yaklaşım”, “Yasalar ve kanunlar”, “Koruma bariyeri”, “Çöp atmamak”, “Güvenlik elemanı/elemanları”, temaları

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

kullanılmış iken, son test resim çalışmalarında “Doğru restorasyon”, “Camla çevrelemek”, “Korunaklı kapalı ortamlar” temaları ilave edilmiştir. Öğrencilerin ön test resim çalışmalarında kullandıkları bazı temaları, son test resim çalışmalarında kullanmamış olmaları, söz konusu tema ile ilgili farkındalıklarının yok olduğu anlamına gelmemektedir. Çünkü bir kez kullanmış olmaları, bu konudaki farkındalıklarını zaten ortaya koymaktadır. Burada önemli olan, eğitim sonrası yeni temaları ekleyebilmiş olmalarıdır.

Kontrol grubunun “Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında yer verilen “müze” temasına son test resim çalışmalarında hiçbir tema ilave edilmemiş olup, kullanım sıklığında da kayda değer bir artış durumu söz konusu değildir. Bu durum, kontrol grubunda verilen geleneksel eğitimin öğrencilerin resimlerinde “Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik tema oluşturmalarına katkı sağlamadığı, dolayısıyla başarısız olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Kontrol grubu son test resim çalışmalarında konuyla ilgisiz tema kullanan öğrenci sayısındaki dikkat çekici düşüşün nedeni, farkındalıklarının artarak konuyla ilgili temalara yönelmiş olmaları ve çalışmalarına yansıtabilmiş olmalarıdır.

Araştırmanın İkinci Alt Amacına Yönelik Sonuçlar

Deney grubunun “Kültür varlıklarına ne şekilde zarar verildiği” ine yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında “Yanlış restorasyon”, “Grafiti”, “Çöp atmak”, “Savaş”, “Kaçakçılık”, “Türk dilinin korunmaması”, “Tarihi eserleri kırmak ve parçalamak”, “Tarihi binaların yıkılması ve boyanması” ve “Kültürel değerlerimize sahip çıkmamak” temaları kullanılmış iken, deney grubu son test resim çalışmalarında, bu temalara “Hırsızlık”, “Yemek kültürü”, “Doğal afetler”, “Müze içinde flaş açmak”, “Tarihi mekânda ateş yakmak”, “Tarihi değerlere saygısızlık”, “Tarihi eserlere vurmak”, temalarının ilave edilerek, temaların çeşitlendiği ve kullanım sıklığının arttığı görülmüştür. Bu durum, geleneksel yöntemle verilen eğitimin öğrencilerin resimlerinde “Kültür Varlıklarına Ne Şekilde Zararlar Verildiği” ne yönelik tema oluşturmalarına katkı sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Deney grubunun “Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiği” ne yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında “Türk dilinin korunması”, “Yemek kültürü”,

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

“Güvenlik elemanı/elemanları”, “Uyarı levhaları” ve “Çöp atmamak”, temaları kullanılmış iken, son test resim çalışmalarında “Doğru restorasyon”, “Çocuk oyunları”, “Milli folklor”, “Eğitim”, “Coğrafi işaret tescili almak”, “Kültürel değerlerimize sahip çıkmak”, “Gelişmiş kamera sistemleri”, “Camla çevrelemek” ve “Koruma bariyeri” temaları ilave edilmiştir. Öğrencilerin ön test resim çalışmalarında kullandıkları bazı temaları, son test resim çalışmalarında kullanmamış olmaları, söz konusu tema ile ilgili farkındalıklarının yok olduğu anlamına gelmemektedir. Çünkü bir kez kullanmış olmaları, bu konudaki farkındalıklarını zaten ortaya koymaktadır. Burada önemli olan, eğitim sonrası yeni temaları ekleyebilmiş olmalarıdır.

Deney grubunun “Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik ana temada, ön test resim çalışmalarında yer verilen “müze” temasına son test resim çalışmalarında “UNESCO” ve “eğitim kurumları” temaları ilave edilmemiş olup, kullanım sıklığında da kayda değer bir artış durumu söz konusudur. Bu bulgu, deney grubunda yapılan son test resim çalışmalarında, ön test çalışmalarına kıyasla kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğuna yönelik temaların sayısının neredeyse dört katına çıktığını göstermektedir. Bu durum, deney grubunda verilen karikatür destekli eğitimin öğrencilerin resimlerinde “Kültür varlıklarının hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından korunduğu” na yönelik tema oluşturmalarına katkı sağladığı, dolayısıyla başarılı olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Deney grubu son test resim çalışmalarında konuyla ilgisiz tema kullanan öğrenci sayısındaki dikkat çekici düşüşün nedeni, öğrencilerin farkındalıklarının artarak konuyla ilgili temalara yönelmiş olmaları ve çalışmalarına yansıtabilmiş olmalarıdır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Amacına Yönelik Sonuçlar

Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine dair tema oluşturmada, kontrol grubunda verilen eğitim ile deney grubunda verilen eğitimin etkisine dair sonuçlar karşılaştırıldığında, deney grubunun kontrol grubuna oranla daha etkili bir ilerleme kaydettiği görülmektedir. Deney grubu, kontrol grubuna göre, karikatür destekli eğitim sayesinde, kültür varlıklarına zarar veren unsurları çok daha detaylı bir şekilde değerlendirmiş ve ifade etmiştir. Bu, karikatürlerin, öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Kültür varlıklarına ne şekilde zararlar verildiğine dair farkındalık oluşturmada deney grubunda

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

verilen karikatür destekli eğitimin, kontrol grubunda verilen geleneksel eğitime oranla daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Kültür varlıklarının hangi şekilde korunması ve yaşatılması gerektiğine yönelik temalarda kontrol grubu öğrencileri, daha çok temel koruma yöntemlerine odaklanmış ve yenilikçi çözümler geliştirme konusunda sınırlı kalmışlardır. Örneğin, öğrenciler “güvenlik elemanı/elemanları”, “koruma bariyeri” ve “camla çevrelemek” gibi önlemlerle yetinmiştir. Deney grubunda ise karikatür destekli eğitimin etkisiyle hem daha yaratıcı hem de daha çeşitli çözümler üretmiştir. Örneğin, “eğitim”, “milli folklor” “çocuk oyunları”, “coğrafi işaret tescili” ve “gelişmiş kamera sistemleri” gibi daha detaylı ve özgün temaların geliştirildiği görülmüştür. Kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırmada deney grubunda verilen karikatür destekli eğitimin, kontrol grubunda verilen geleneksel eğitime oranla daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Kültür varlıklarının korunmasında rol oynayan kurumlara dair tema oluşturmada, kontrol grubunda verilen eğitim ile deney grubunda verilen eğitimin etkisine dair sonuçlar karşılaştırıldığında, kontrol grubunda verilen eğitimin, tema artışı gerçekleşmemesi nedeniyle hiçbir katkı sağlamadığı, dolayısıyla başarısız olduğu, deney grubunda ise “müze” temasına “UNESCO” ve “eğitim kurumları” temasının ilave edilmiş olması nedeniyle karikatür destekli eğitimin başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Her iki grupta verilen eğitimler sonucu, “konuyla ilgisiz temalar” da azalma, “konuyla ilgili temalar” a yönelme durumu karşılaştırıldığında, deney grubunun daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, eğitim süreçlerinde görsel araçların ve yaratıcı yöntemlerin kullanımının önemini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, kültür varlıklarını koruma bilinci kazandırmada karikatür destekli eğitim, öğrencilerin farkındalık oluşturarak resimlerine yansıtabilmesi konusunda etkili olmuştur. Bu sonuçlar, Orhan'ın (2018)'in araştırmasında ortaya koyduğu karikatürlerin, öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik algı düzeylerini artırmada etkili bir araç olduğu ve bu yöntemle öğrencilerin çevresel sorunları algılama, analiz etme ve çözüm önerileri geliştirme becerilerinin desteklendiği şeklindeki sonuçlarla örtüşmektedir. Benzer şekilde, Yaman'ın (2010) araştırmasında Türkçe dil bilgisi eğitiminde karikatürlerin kullanımının, ilkökul ve ortaokul seviyesindeki öğrencilerin dil

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

bilgisi öğreniminde geleneksel yöntemlere kıyasla daha yüksek başarı elde etmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir. Gökbulut ve Kuş'un (2019) ilkökul 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersinde toplama ve çıkarmaya dayalı problem çözme becerileri üzerine karikatür kullanımının etkisini incelediği araştırmada, alandaki benzer çalışmalarla uyumlu olarak, matematik dersinde karikatür kullanımının geleneksel yöntemlere kıyasla öğrenme üzerinde olumlu etkiler sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, karikatür kullanımının fen bilimleri alanında da etkili bir yöntem olarak kullanıldığı çalışmalar literatürde yer almaktadır. Örneğin, Dardieri'nin 2001 yılında gerçekleştirdiği bir çalışmada, 5. sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersinde miknatis ünitesini kavramaları için karikatür çizimlerinden faydalanılmıştır. Çalışma sonucunda, karikatür kullanımının bilimsel kavramların öğrenimini kalıcı hale getirdiği ve fen bilgisi dersine yönelik öğrenci tutumlarının olumlu yönde gelişmesine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularını destekleyen bir diğer çalışmada ise Sammawi'nin (2010) karikatür yoluyla öğretimin 8. sınıf öğrencilerinin bilim ders kitabında yer alan sağlık kavramlarını öğrenmedeki etkisini incelediği araştırmadır. Çalışmanın sonuçları, sağlık kavramlarının ediniminde, bilimsel konuları karikatür çizimleriyle öğrenen grup ile diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular doğrultusunda, araştırmacı, karikatür çizimlerinin fen bilimleri müfredatına dâhil edilmesini önermiştir. Benzer bir şekilde Yıldız ve Yılmaz'ın (2017) "Karikatürün Öğrenci Çalışmalarına Etkisi" başlıklı araştırmasında, karikatürün öğrencilerin resimlerine olan etkisini ortaya koyabilmek amacıyla 'turizm' konusunun tercih edildiği ve bu konuyla ilgili karikatürlerin kullanıldığı deneysel çalışma bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Araştırma sonuçlarına göre, karikatür kullanımının, öğrencilere yaptırılan resim çalışmalarında anlamlı fark yaratan kriterler açısından etkili bir yöntem olduğu görülmüş olup, bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. İlgili araştırmalar içerisinde, bu araştırmanın sonuçlarını desteklemeyen her hangi çalışmaya rastlanmamıştır.

Öneriler

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Valilik, Müzeler, Belediyeler, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve UNESCO gibi ulusal ya da uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılarak, kültür varlıklarının korunmasına yönelik eğitim ve farkındalık programları geliştirilebilir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Bu konu, öğrenci seviyesine uygun karikatürlerle okul öncesinden itibaren eğitimin her kademesinde gerçekleştirilerek, sonuçlar daha geniş kapsamlı değerlendirilebilir.

Karikatür destekli eğitim, farklı amaç ve kazanımlara yönelik olarak kullanılabilir.

Kültür varlıklarının korunması bilincini artırmak için sadece okullarla sınırlı kalmayıp, toplumun geneline yönelik toplumsal farkındalığı arttırmak adına konuyla ilgili karikatür yarışmaları, sergiler ve workshoplar düzenlenebilir.

Öğrencilerin çalışmalarını tamamlama konusunda zaman bakımından yaşadıkları sıkıntılar nedeniyle görsel sanatlar ders saatlerinin artırılması önerilmektedir.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Bu araştırma için Bartın il Milli Eğitim Müdürlüğü'nden, 05.06.2024 kayıt tarihi ve E-64441482-605.01-103802997 sayı numarası ile onay belgesi alınmıştır. Evrak <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden abbd-b57d-34f9-8421-14a5 kodu ile teyit edilebilir.

Kaynaklar

- Alkan, V., Şimşek, S. & Armağan Erbil, B. (2019). Karma yöntem: öyküleyici alanyazın incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 559-582. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.5m
- Akengin, H., & İbrahimoglu, Z. (2010). Sosyal bilgiler dersinde karikatür kullanımının öğrencilerin akademik başarısına ve derse ilişkin görüşlerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1-19.
- Asatekin, G. N. (2004). *Kültür ve doğa varlıklarımız: neyi, niçin ve nasıl korumalıyız?*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları. ISBN: 975-17-3133-X.
- Creswell, J. W. (2008). *Educational research: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (3. Baskı). USA: Pearson Education Inc.
- Dardieri, I. M. (2001). The impact of using caricature drawings in the development of scientific concepts and attitudes towards science learning among primary school students in the village and the city. *Journal of Research in Education and Psychology*, 2(15), 135-153.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

- Gökbulut, Y., & Kuş, S. (2019). Cartoon to solve teaching problem on mathematics. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 8(1), 145–150.
<https://doi.org/10.11591/ijere.v8.i1.pp145-150>
- Karakuş, U., Palaz, T., Kılcan, B., & Çepni, O. (2012). Sosyal bilgiler müfredatında yer alan “çevre sorunları” konularının öğretiminde karikatür kullanımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 363-376.
- Orhan, H. (2018). Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunları algılarının karikatür yoluyla belirlenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Raiyn, J. (2016). The role of visual learning in improving students’ high-order thinking skills. *Journal of Education and Practice*, 7(24), 115-121.
- Sammawi, B. M. (2010). The impact of teaching an advanced unit with caricature drawings in the acquisition of health concepts among 8th grade students of basic education in the capital city schools. [Unpublished master’s thesis]. Sana’a University.
- Toraman, S. (2021). Karma yöntemler araştırması: kısa tarihi, tanımı, bakış açıları ve temel kavramlar. *Nitel Sosyal Bilimler*, 3(1), 1-29. <https://doi.org/10.47105/nsb.847688>
- Yaman, H. (2010). Cartoons as a teaching tool: a research on Turkish language grammar teaching. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 10(2), 1231-1242.
- Yıldız, U., & Yılmaz, M. (2017). Karikatürün öğrenci resimleri üzerine etkisi. *İdil*, 6(37), 2469-2487.
<https://doi.org/10.7816/idil-06-37-06>
- Yılmaz, M. (2014). Görsel sanatlar eğitiminde mizahın yeri ve kaynakları. *Akademik Bakış Dergisi*, 40(1), 1-10.
- Özel, S. (1997). Uluslararası alanda kültür varlıklarının korunması [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Extended Abstract

Introduction

Cultural assets are invaluable sources of data that reveal the cultural accumulation, lifestyles and historical development of societies throughout human history and provide us with information about them. Children and young people can only build the future by becoming aware of the value

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

of the historical and cultural accumulation on the lands where they live and by protecting the cultural assets carried from the past to the present.

These rare artifacts inspire us by enabling us to understand the periods they belong to and the values they represent, and help us look at the world from a different perspective (Özel, 1997, p1). Therefore, cultural assets are considered as the common heritage not only of a nation but also of all humanity. However, the fact that cultural assets are damaged by many different reasons such as environmental impacts, war, vandalism, poor maintenance, neglect and natural disasters and even face the danger of extinction brings the necessity of their protection to the forefront. The protection of cultural assets should not only mean their physical preservation. At the same time, it should be ensured that the awareness of protecting cultural assets is strengthened and transferred to future generations. This awareness should be raised through education in all segments of society, especially in younger generations.

However, this process should not be limited to theoretical knowledge, but should be supported by different methods and transferred to students in a more effective and permanent way. Visual learning strategy gives better results compared to traditional learning systems. Visual learning has a great impact on the development of higher order thinking skills of primary and secondary school students” (Raiyn, 2016, p120).

Among visual elements, cartoons can play an important role in education with their remarkable and entertaining structures. “Caricature is defined as the expression of negativities, contradictions, wrongdoings and evils in the individual and society with exaggerated lines with a critical eye. Considering the educational concern of caricature, it should be accepted that it is one of the best tools that can be used in education” (Karakuş, Palaz, Kılcan, & Çepni, 2012). In this direction, the use of cartoons in educational processes in a purposeful way can contribute to students' better understanding of the subject.

In terms of art education, humor is one of the most important sources of motivation, and works and products with humor content constitute an effective source for visual art studies (Yılmaz, 2014, p.1). In this context, the humorous structure of cartoons can increase children's interest in lessons and at the same time make the learning process fun.

Based on this information and opinions, there was a need to investigate the use of cartoons in education in terms of art education in order to raise awareness about the protection of cultural heritage. The use of cartoons in visual arts education can provide a comprehensive and effective educational model in this field by supporting students' artistic skills and cultural values learning processes.

Purpose of the research

The main purpose of this research is to evaluate whether caricature contributes to the students' drawings in the visual arts course, and if so, how it contributes. For this purpose, the following sub-objectives were determined in the research: Students;

1-Control group pre-test drawing studies and post-test drawing studies;

1.1 How cultural assets are damaged,

1.2 The way in which cultural assets should be protected and maintained,

1.3 Comparative analysis of the themes regarding which institutions or organizations protect cultural assets

2-Experiment group pre-test drawing studies and post-test drawing studies;

2.1 How cultural assets have been damaged,

2.2 The way in which cultural assets should be protected and maintained,

2.3 Comparative analysis of the themes regarding which institutions or organizations protect cultural assets

3- Evaluation findings between the control group pre-test and post-test drawing studies and evaluation findings between the experimental group pre-test and post-test drawing studies

3.1 How cultural assets have been damaged,

3.2 The way in which cultural assets should be protected and maintained,

It is a comparative examination in terms of themes regarding which institutions or organizations protect cultural assets.

Method

The research was conducted with a mixed model in which quantitative and qualitative methods were used together. In this study, experimental research with experimental-control group, pretest-posttest controlled experimental research, which is among the quantitative research methods, was applied in order to reveal whether the use of cartoons contributes to student drawings in gaining the awareness of protecting cultural assets, and the theme analysis method, which is a qualitative method, was used in order to identify the themes related to the subject based on visual expression and images in the resulting student works.

The study group of the research consists of a total of 60 students selected as experimental and control groups from the 7th grade classes of Borsa İstanbul Secondary School in Bartın province, with 30 students in each group. The data of the study were obtained from the student drawings that were made to the experimental and control groups as pre-test drawing studies and post-test drawing studies in line with the purpose of the research.

Theme analysis method was used to analyze the data obtained in the study. In the pre-test drawing and post-test drawing studies, visual contents about “how cultural assets are damaged”, “in which way cultural assets should be protected and kept alive” and “by which institutions or organizations cultural assets are protected” were determined and matrices were created by determining the themes for these titles in the drawings. The matrices prepared based on the themes that emerged in the pre-test and post-test drawing studies of the control group and the experimental group were converted into percentage distributions and graphs were created and the findings were interpreted.

Findings

According to the findings of the study, there was an increase in the frequency of themes such as “wrong restoration”, “graffiti” and “littering” in the post-test drawing studies of the Control group, and they added new themes such as “war”, “smuggling” and “laser technology”. However, there was no change in the themes related to “by which institutions or organizations it is protected”, and the theme of “Museum”, which they used in the pre-test drawing studies, took its place as the only

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

theme in the post-test drawing studies. In the control group, the total number of themes increased from 11 to 15, and the frequency of use increased from 20 to 32.

There was a remarkable increase in the frequency and variety of theme use between the pre-test and post-test drawing studies of the experimental group. While there were fewer and limited themes in the pre-test, in the post-test, unique and diverse themes such as “Lighting a fire in a historical place”, “Natural disasters”, “Opening a flashlight inside the museum” and “Disrespect for historical values” were added. In addition, the inclusion of themes such as “education”, “geographical sign registration” and “national folklore” on the protection of cultural assets indicates a significant progress in the awareness of the experimental group. In the main theme of the experimental group on “by which institutions or organizations cultural assets are protected”, the themes of “UNESCO” and “educational institutions” were added to the theme of “museum” in the pre-test drawing studies in the post-test drawing studies, and the frequency of use almost quadrupled. In the experimental group, the total number of themes increased from 14 to 30, and the frequency of use increased from 25 to 67.

When the difference between the pre-test and post-test drawing studies of the control group and the difference between the pre-test and post-test of the experimental group is compared, there was an increase in the experimental group compared to the control group in terms of the frequency and variety of theme use in all three main topics. In the experimental group, especially the themes of damage and protection were spread over a wider range and students presented more themes related to the institutions that protect cultural heritage. For example, unlike the control group, the themes of “Children's games”, “national folklore”, “obtaining geographical sign registration” and “Advanced camera systems” are noteworthy in the experimental group.

When the research findings are analyzed in terms of irrelevant themes; when the difference between “irrelevant themes” in the pre-test and post-test drawing studies of the control group is examined, there is a regression of 78.57%. According to these findings, while the traditional education given in the control group caused a decrease in irrelevant themes, the education given in the experimental group almost eliminated the irrelevant themes and directed all but one student to relevant themes and increased the diversity of themes.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 52-91
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Conclusion, Discussion, and Recommendations

The study revealed that cartoons are an effective teaching tool for raising awareness on the protection of cultural assets. This method, which is supported by humorous elements, made learning more efficient compared to the traditional method by attracting children's attention to the ways in which cultural assets are damaged, in which way these assets should be protected and kept alive, and by which institutions or organizations cultural assets are protected, and contributed to the formation of theme richness in visual art studies. The significant differences observed in the experimental group revealed that cartoon-supported education was more successful than the traditional method.

Research on the subject to date has revealed that cartoon-supported education is effective not only in the field of Visual Arts but also in all areas of education, and no findings that do not support the results of this research have been found in the scientific studies that can be accessed.

Suggestions

Education and awareness programs for the protection of cultural assets can be developed in cooperation with national or international organizations such as the Ministry of Culture and Tourism, Governorships, Museums, Municipalities, General Directorate of Foundations and UNESCO.

This subject can be realized at all levels of education starting from pre-school with cartoons suitable for student level, and the results can be evaluated more comprehensively.

Cartoon supported education can be used for different purposes and achievements.

Cartoon competitions, exhibitions and workshops can be organized to raise awareness of the protection of cultural assets, not only in schools, but also in the society in general.

It is recommended that visual arts class hours be increased due to the time constraints students face in completing their work.